

FUNERAIRE REIST(R)IP 1

Van 1998 tot en met 2012 hebben wij funeraire busreizen georganiseerd naar hoofddoelen als Praag, Wenen, Parijs, Londen, Kopenhagen, Dresden en Edinburgh.

Dat doen we niet meer, maar reizen doen we nog wel.

Dat we daarbij nog steeds ook met funeraire ogen kijken mag duidelijk zijn.

En onze funeraire trips kunnen leiden tot funeraire tips: mocht je in de buurt zijn, dan is het misschien de moeite waard dat doel ook te bezoeken.

Deze keer:

DRIE OSSARIA BIJ HET GARDAMEER

Het Gardameer is een heerlijke plek om te genieten van weer, water en wijn.

Maar het is ook leuk dat *dolce far niente* te doorbreken met een dagtochtje in de omgeving direct ten zuiden van het meer. In een rondrit van ca. 65 km kun je drie ossaria (knekelhuizen) bezoeken:

Ossario di Custozza,
Ossario di Solferino

en Ossario di San Martino della Battaglia.

Daarmee kun je ook iets leren van de (oorlogs)geschiedenis van deze streek.

Want het zijn drie Italiaanse Onafhankelijkheidsoorlogen geweest die deze knekelhuizen tot gevolg hebben gehad.

OSSARIO DI CUSTOZA

In Custoza vlakbij Verona hebben twee veldslagen plaatsgevonden. In de Eerste Italiaanse Onafhankelijkheidsoorlog in 1848 ging het tussen het Koninkrijk Sardinië en het Keizerrijk Oostenrijk, waarbij Oostenrijk won. En in de Derde Italiaanse Onafhankelijkheidsoorlog in 1866 werd om Venetië gevochten door het Koninkrijk Italië samen met het Koninkrijk Pruisen tegen het Keizerrijk Oostenrijk. Oostenrijk won weer, maar desondanks werd Venetië geannexeerd door Italië. Van verre zie je in het landschap de toren van het kne-

kelhuis staan. De bijna veertig meter hoge toren met bovenop een obelisk ligt net buiten het dorp Custoza op Monte Belvedere, het hoogste punt in de omgeving. Het bouwwerk werd ontworpen door architect Giacomo Franco en werd door koning Umberto I ingewijd op 24 juni 1879 ter herdenking aan de gesneuvelde militairen in beide veldslagen. De constructie bestaat uit een ruimte met kapel, een knekelhuis in de crypte, een balkon, waarop je rondom het voormalige slagveld kunt bekijken, een klein museumpje en een obelisk die bovenop het geheel staat.

In de achthoekige crypte onder het altaar staan de schedels van meer dan 4.000 slachtoffers van beide partijen uitgestald op planken rondom; ze zijn aanraakbaar. De meeste zijn naamloos, van enkele worden de gegevens vermeld. Kogelgaten en andere verwondingen zijn goed te zien. In het midden van de crypte ligt een grote stapel van voornamelijk lange beenderen; daarvoor staan een paar glazen kistjes met de stoffelijke resten van belangrijke commandanten. Het exterieur is voorzien van de data van de veldslagen en van de tekst *Pace ai forti caduti in questi campi nella battaglia* (vrede aan de dappere slachtoffers die in deze veldslagen vielen).

gegevens:

- locatie: Via Ossario, Custoza

- ossario + toren: vrij toegankelijk 9.00-12.00 / 15.15-19.00 uur; dinsdag gesloten

OSSARIO DI SOLFERINO

In Solferino en omgeving, ook in San Martino della Battaglia, werd op 24 juni 1859 een bloedige slag geleverd in de Tweede Italiaanse Onafhankelijkheidsoorlog door het Tweede Franse Keizerrijk van Napoleon III samen met het Koninkrijk Piëmonte-Sardinië tegen het Keizerrijk Oostenrijk. Ditmaal verloor Oostenrijk.

De slag wordt herdacht door twee ossaria, één in Solferino en één in San Martino della Battaglia. Beide knekelhuizen lijken erg op elkaar. Een lange, langzaam stijgende cipressenlaan leidt naar de Chiesa

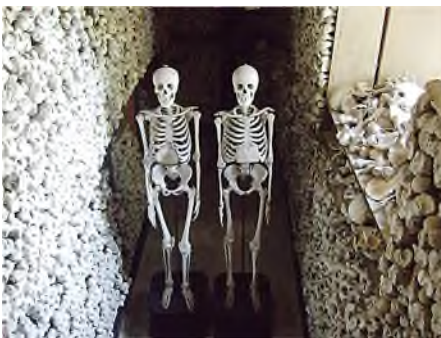
San Pietro in Vincoli (St. Petrus Bandenkerk), die werd getransformeerd tot knekelhuis en plechtig werd ingewijd op 24 juni 1870 ter nagedachtenis aan de gesneuvelden in de Slag van Solferino, waar de Fransen onder Napoleon III vochten tegen het Oostenrijkse leger onder aanvoering van keizer Franz Joseph I.

Deze zeer bloedige strijd inspireerde de Zwitser Henri Dunant tot de stichting van het Rode Kruis. Een plaquette op de kerk herinnert daaraan.

Als in een theater ontvouwt zich achter de gordijnen het schouwspel van duizenden schedels en beenderen van gesneuvelde soldaten, zonder enig onderscheid van nationaliteit en rang getoond. In uitstalkasten tot boven aan toe zijn 1.413 schedels achter gaas geplaatst in de apsis achter het altaar. In de crypte en in de 'zijkapellen' zijn in nissen de beenderen van ca. 7000 soldaten opgestapeld. In twee zijkamers staan de complete skeletten van vier Franse soldaten met nog eens de stoffelijke resten van vele honderden slachtoffers.

Boven de crypte hangt de Italiaanse vlag en op een houten kruis staat een tekst van politicus Gian Battista Giorgini: *Parvus eram puteus patria post morte redempta arida caesorum nunc pius ossa tego* (in deze kleine ruimte heeft het bevrijde vaderland de droge beenderen van hen die vielen met eerbied begraven).

In 1931 werd aan het begin van de laan naar het ossario een museum geopend dat aan deze slag is gewijd en waarin memorabilia, schilderijen, uniformen en wapens te bezichtigen zijn.

gegevens:

- locatie: Via Ossario 6, Solferino
- ossario dagelijks vrij toegankelijk
- museum: di-zo 9.00-12.30 / 14.30-19.00; ma gesloten; entree € 2,50

OSSARIO DI SAN MARTINO DELLA BATTAGLIA

San Martino is een gehucht bij Desenzano del Garda en kreeg het toevoegsel *della Battaglia* (van de veldslag). Hier vocht het Piëmontese leger onder koning Victor Emanuel II tegen de rechtervleugel van het Oostenrijkse leger onder bevel van generaal Benedek.

Ook in San Martino trekt een hoge toren van veraf de aandacht. De toren ligt op de hoogste heuvel van San Martino en

werd ingewijd in 1893. Achter de toren ligt het museum, dat in 1939 werd geopend en waarin door allerlei herinneringen de strijd wordt herdacht.

Het ossario ligt bij aankomst aan de rechterkant aan het einde van een laan met cipressen, bomen die van oudsher geassocieerd werden met rouw. Langs de laan staan veel monumenten, die de verschillende afdelingen en regimenten herdenken, die deelnamen aan de slag.

Op dezelfde datum als in Solferino, 24 juni 1870, werd het ossario geopend in de voormalige Capella dei Conti Treccani (kapel van de hertogen Treccani). De kapel is op dezelfde manier ingericht als de kerk in Solferino, maar dan kleinschaliger. In de uitstalkasten achter het altaar staan de schedels van 1.274 gesneuvelde soldaten, in de nissen in de crypte liggen de botten van 2.619 gevallen, ook hier zonder onderscheid van nationaliteit en rang. In de crypte staat voor de bottenberg een urn ter herinnering van de Italiaanse kapitein Alessandro Tebaldi.

In de kapel hangen plaquettes in vier talen: *Alle commiste reliquie dei prodi / porgete fiori / innalzate preci / nemici in battaglia / nel silenzio del sepolcro / affratellati riposamo* (aan de verzamelde stoffelijke resten van militairen: geef kransen, zeg vrome gebeden. Vijanden in de strijd rusten zij als broeders gezamenlijk in de vrede van het graf). De kapel hangt vol met kransen en rouwlinten.

gegevens:

- locatie: Via Torre 2, San Martino della Battaglia

- ossario: dagelijks vrij toegankelijk

- museum + toren: ma-za 9.00-12.30 / 14.30-19.00; zo gesloten; entree € 5,00